

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรมชลประทาน

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุมงานก่อสร้าง	งานศึกษาและออกแบบ
<p>1 การจ่ายเงินงวดที่ขึ้นกับผลงาน ความก้าวหน้างานก่อสร้างของผู้รับจ้าง</p>	<p>1) ทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์และการปฏิบัติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ (Conflict of Interests) เพื่อให้ที่ปรึกษาและผู้รับจ้างได้รับค่าจ้างทั้งสองฝ่าย ทำให้เกิดผลเสียต่อเจ้าของงานในภาพรวม ซึ่งโดยหลักการที่ปรึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ว่าจ้าง</p> <p>2) ที่ปรึกษาไม่สามารถสั่งการหรือมีอำนาจบริหารจัดการกิจการภายในของผู้รับจ้างเพื่อให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของที่ปรึกษาได้</p> <p>3) ที่ปรึกษามีใช้คู่สัญญากับผู้รับจ้างโดยตรง การบังคับใช้ข้อสัญญากับผู้รับจ้างจึงต้องผ่านการสั่งการและความเห็นชอบจากเจ้าของงาน ซึ่งมีผลในทางปฏิบัติ ทำให้ล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>4) เมื่อเปรียบเทียบกับสัญญาของผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างสามารถเบิกเงินงวดได้ตามปริมาณผลงานที่ก่อสร้างได้ แม้จะไม่ได้ตามแผนงานที่วางไว้ แต่ที่ปรึกษากลับไม่ได้รับเงินงวดหากผู้รับจ้างสร้างไม่ได้ตามแผนงาน ทั้งที่มีใช้ความผิดของที่ปรึกษา</p> <p>5) ต้นทุนหลักการบริการของที่ปรึกษา คือเงินเดือนวิศวกร ช่างเทคนิค และบุคลากรสนับสนุน ค่าใช้จ่ายโดยตรงต่างๆ ซึ่งจัดสรรตามแผนงานที่วางไว้ แม้ผู้รับจ้างจะทำงานล่าช้าจากแผนงานแต่บุคลากรที่ปรึกษายังต้องปฏิบัติงานต่อเนื่อง จึงมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายตลอดเวลา การไม่ได้รับค่าบริการเนื่องจากความล่าช้าจากความบกพร่องของผู้รับจ้าง หรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจากผู้ว่าจ้าง หรือเหตุสุดวิสัยจึงไม่เป็นธรรมต่อที่ปรึกษา และทำให้ที่ปรึกษาประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง และหากเกิดขึ้นเป็นระยะเวลานาน อาจต้องปิดกิจการที่สุด</p>	<p>1) ขอยกเลิกข้อความในสัญญาหรือภาคผนวกวิธีการจ่ายค่าจ้างว่า "ซึ่งต้องสัมพันธ์กับผลงานก่อสร้างที่ผู้รับจ้างทำได้ ผลงานรวมไม่น้อยกว่าร้อยละของผลงานรวมตามสัญญา" หรือยกเลิก "โดยแต่ละงวดต้องสัมพันธ์กับแผนดำเนินงาน (ความก้าวหน้า) ของผู้รับจ้างที่กำหนดไว้โดยผู้ว่าจ้าง"</p>	<p>✓</p>	<p>-</p>
<p>2 การขยายเวลาก่อสร้างอันมิใช่ความผิดของที่ปรึกษาหรือผู้รับจ้าง ที่ปรึกษาจะไม่ได้รับค่าจ้างเพิ่มเติมจากผู้ว่าจ้าง (ซึ่งหมายความว่าความถึงการขยายเวลาก่อสร้างอันเกิดจากกรณีเหตุสุดวิสัยและกรณีจากผู้ว่าจ้าง)</p>	<p>1) เนื่องจากต้นทุนของที่ปรึกษา ได้แก่ เงินเดือนวิศวกร ช่างควบคุมงาน พนักงานสนับสนุน และค่าใช้จ่ายโดยตรงต่างๆ ที่กำหนดไว้ตามระยะเวลาโครงการ มิได้รวมถึงระยะเวลาที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายเวลาใดๆ ดังนั้นกรณีที่มีการขยายเวลาโครงการออกไปด้วยสาเหตุใดๆ ที่มีใช้ความผิดของที่ปรึกษา และเจ้าของงานยังต้องการให้ปฏิบัติงานจนแล้วเสร็จ ที่ปรึกษาควรได้รับค่าบริการในช่วงขยายเวลาดังกล่าว</p>	<p>1) ขอแก้ไขข้อความในสัญญาเป็น " การขยายเวลาก่อสร้าง อันมิใช่ความผิดของที่ปรึกษาหรือผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้างยังต้องการให้ปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามสัญญา ที่ปรึกษาจะได้รับค่าจ้างเพิ่มเติมจากผู้ว่าจ้างในกรณีที่ปฏิบัติงานในช่วงขยายเวลาก่อสร้าง เป็นจำนวนเงินตามอัตราค่าบริการที่เสนอในสัญญา"</p>	<p>✓</p>	<p>-</p>

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรมชลประทาน

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุมงานก่อสร้าง	งานศึกษาและออกแบบ
<p>3 การระบุไม่ทำให้ที่ปรึกษารับค่าตอบแทนใดๆ ซึ่งรวมค่าทำงานล่วงเวลาจากข้อความ "ที่ปรึกษาต้องไม่รับค่านายหน้าทางการค้า ส่วนลด เบี้ยเลี้ยง เงินช่วยเหลือใดๆ โดยตรงหรือโดยอ้อม หรือสิ่งตอบแทนใดๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัญญาหรือที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญานี้"</p>	<p>1) ค่าบริการของที่ปรึกษาควบคุมงาน โดยปกติเป็นค่าบริการจากการปฏิบัติงานตามเวลาทำงานปกติ ตามกฎหมายแรงงาน ซึ่งมิได้รวมถึงค่าทำงานล่วงเวลา ดังนั้นในกรณีที่ผู้รับจ้างจำเป็นต้องเร่งดำเนินงานในช่วงนอกเวลาทำงานปกติ และร้องขอให้ที่ปรึกษาควบคุมงานในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย โดยผู้รับจ้างยินดีจ่ายค่าบริการล่วงเวลาแก่ที่ปรึกษาแทนผู้ว่าจ้าง จึงควรอนุญาตให้ที่ปรึกษารับค่าล่วงเวลาได้ หากผู้ว่าจ้างไม่เป็นผู้จ่ายค่าบริการ</p> <p>2) ในการปฏิบัติงานนอกเวลาทำการปกติ ที่ปรึกษาจะต้องจ่ายค่าทำงานล่วงเวลาให้วิศวกรและช่างควบคุมงานตามกฎหมายแรงงาน</p>	<p>1) เพิ่มเติมข้อความต่อท้ายในสัญญาว่า " ยกเว้นค่าล่วงเวลาที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าจ้าง"</p>	<p>✓</p>	<p>-</p>
<p>4 การกำหนดความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่งานก่อสร้าง อันเนื่องมาจากที่ปรึกษาละเลยต่อหน้าที่ หรือมิได้ใช้ความรู้ตามหลักวิชาการ หรือมิได้ควบคุมตรวจสอบให้ผู้รับจ้างดำเนินการดังกล่าว โดยที่ปรึกษาต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยตรง และส่วนที่เกี่ยวข้องอันเกิดจากความเสียหายดังกล่าวนี้</p>	<p>1) งานที่ปรึกษาทางวิศวกรรมเป็นงานทางวิชาชีพแขนงหนึ่ง ซึ่งมีความรับผิดชอบทางวิชาชีพทั้งทางด้านวิชาการและด้านจรรยาบรรณ อีกทั้งวิศวกรทุกคนและบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาทั้งหลายก็ถูกควบคุมดูแล โดยต้องจดทะเบียนกับสภาวิศวกรตามกฎหมาย ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ก็จะถูกระงับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นอกจากนั้นที่ปรึกษาจะถูกขึ้นบัญชีผู้ทำงานโดยผู้ว่าจ้าง</p> <p>2) งานวิศวกรรมที่บริษัทได้รับค่าตอบแทนเพียงร้อยละ 1.75 ถึงร้อยละ 2 ของวงเงินค่าก่อสร้างแต่เจ้าของโครงการให้รับผิดชอบในวงเงิน 100% ของค่าก่อสร้างหรือมากกว่า (unlimited) ในกรณีที่ว่าบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาจึงเปรียบเทียบกับบริษัทประกันภัย</p> <p>3) เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น เช่น แพทย์ ทนายความ หรือนักบัญชี ก็มีได้รับผิดชอบทางการเงินทั้งหมดต่อมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อหรือการกระทำที่ผิดพลาด</p>	<p>1) ในหลักการควรแก้ไขให้กำหนดกรอบความรับผิดชอบแบบจำกัดวงเงินตามค่าบริการที่ได้รับ และจะต้องได้รับการวินิจฉัยโดยองค์กรที่เป็นกลาง และมีความรู้ในการตัดสินความเสียหายนั้น ก่อนที่จะตกลงชำระค่าเสียหายนั้นๆ</p> <p>2) กำหนดให้มีการทำประกันภัยวิชาชีพ เพื่อลดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของวิศวกรที่ปรึกษา และกำหนดเป็นต้นทุนหนึ่งของโครงการ</p> <p>3) เพิ่มเติมข้อความ " ทั้งนี้ค่าเสียหายที่ที่ปรึกษารับผิดชอบจะไม่เกินค่าจ้างที่ปรึกษา"</p>	<p>✓</p>	<p>-</p>

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรมชลประทาน

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุมงานก่อสร้าง	งานศึกษาและออกแบบ
<p>5 สิทธิในแบบ</p> <p>"ลิขสิทธิ์ในเอกสารทุกฉบับซึ่งที่ปรึกษาได้ทำขึ้นเกี่ยวกับสัญญานี้ให้ตกเป็นของผู้ว่าจ้าง บรรดาเอกสารที่ที่ปรึกษาได้จัดทำขึ้นเกี่ยวกับสัญญานี้ให้ถือเป็นความลับ และให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ว่าจ้าง ที่ปรึกษาต้องส่งมอบบรรดาเอกสารดังกล่าวให้แก่ผู้ว่าจ้างเมื่อสิ้นสุดสัญญาฯ ที่ปรึกษาอาจเก็บสำเนาเอกสารไว้กับตนได้ แต่ต้องไม่นำข้อความในเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานโดยไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากผู้ว่าจ้างก่อน"</p>	<p>1) เอกสารทุกฉบับ รวมทั้งรายงานการศึกษา โปรแกรมประยุกต์ แบบรายละเอียด ซึ่งที่ปรึกษาจัดทำขึ้น ถือเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน จึงควรได้มีส่วนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ร่วมกับผู้ว่าจ้าง</p> <p>2) ในกรณีเอกสาร รายงาน ผลการค้นคว้า วิจัย ศึกษา โปรแกรม แบบรายละเอียด หรือผลงานของที่ปรึกษา ซึ่งได้เคยเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ก่อนแล้ว ที่ปรึกษายังคงควรมีสิทธิในกรรมสิทธิ์นั้นต่อไป</p> <p>3) ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการพัสดุ พ.ศ.2538 ข้อ 114 และในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 ส่วนที่ 4 (การจ้างออกแบบและควบคุมงาน) ข้อ 120 "ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างหรือหน่วยงานอื่นจะนำแบบแปลนรายละเอียดงานจ้างไปดำเนินการก่อสร้าง นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ผู้ว่าจ้างหรือหน่วยงานนั้นๆ จ่ายเงินค่าจ้างแก่ผู้รับจ้างตามอัตราที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุพิจารณากำหนดเป็นรายๆไป"</p>	<p>1) แก้ไขข้อความเป็น</p> <p>"ลิขสิทธิ์ในเอกสารทุกฉบับซึ่งที่ปรึกษาได้ทำขึ้นเกี่ยวกับสัญญาฯนี้ภายใต้การคิดค้น ออกแบบ หรือสร้างสรรค์โดยผู้ว่าจ้าง ให้ตกเป็นของผู้ว่าจ้าง กรณีที่ผลงานของที่ปรึกษาที่ประยุกต์ใช้ในโครงการ เป็นผลงานที่ที่ปรึกษาเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ก่อนแล้ว หรือที่คิดค้น ออกแบบ สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยที่ปรึกษา ให้เป็นลิขสิทธิ์ของที่ปรึกษา ในกรณีที่คู่สัญญาร่วมกันคิดค้น ออกแบบ สร้างสรรค์ขึ้นให้เป็นลิขสิทธิ์ร่วม ที่ปรึกษาต้องส่งมอบเอกสารดังกล่าวให้แก่ผู้ว่าจ้างเมื่อสิ้นสุดสัญญาฯ คู่สัญญาอาจเก็บสำเนาเอกสารไว้กับตนได้ แต่ต้องไม่นำข้อความในเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน โดยไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากคู่สัญญาฯก่อน"</p>	-	✓
<p>6 ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ 300 วันนับจากวันเริ่มปฏิบัติงานตามที่ระบุในสัญญาฯซึ่งได้รวมระยะเวลาในการตรวจผลงานของที่ปรึกษาโดยคณะกรรมการกำกับดูแลอยู่ด้วยซึ่งจะมีปัญหาหากการพิจารณาโดยคณะกรรมการกำกับดูแลใช้เวลานาน</p>	<p>1) กระบวนการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดจะมีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอน ซึ่งต้องผ่านการพิจารณา ตรวจสอบ เห็นชอบ และอนุมัติ ก่อนจะดำเนินงานในขั้นต่อไป โดยคณะกรรมการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของที่ปรึกษา ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาดังกล่าวระยะหนึ่งขึ้นกับปริมาณงานและเนื้อหาสาระสำคัญของงาน โดยที่ปรึกษาไม่สามารถประมาณการหรือควบคุมเวลาที่แน่นอนได้ จึงอาจเป็นผลให้เกิดความล่าช้าจากแผนงานในการดำเนินการขั้นต่อไป และทั้งโครงการโดยรวม และเวลาดังกล่าวมักจะไม่ได้รวมอยู่ในระยะเวลาโครงการที่ให้ที่ปรึกษาดำเนินการ</p>	<p>1) เพิ่มข้อความในสัญญาเป็น " โดยไม่นับรวมเวลาที่ผู้ว่าจ้างหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแบบหรือรายงานฉบับต่างๆ ที่ต้องส่งมอบ "</p>	-	✓
<p>7 การรับเงินงวดสุดท้ายที่ต้องรอการอนุมัติจากองค์กรควบคุมอื่น หรือรอจนการก่อสร้างแล้วเสร็จ</p>	<p>1) ในกรณีที่ขอบเขตการให้บริการศึกษาหรือออกแบบ ครอบคลุมถึงการติดตาม ตรวจสอบ แก้ไข รายงานการศึกษาหรือแบบ ในช่วงรับประกันผลงานตามเงื่อนไขสัญญาซึ่งมีระยะเวลานาน จะทำให้ที่ปรึกษาไม่สามารถทบทวนเวลาสิ้นสุดโครงการที่ชัดเจนและไม่สามารถส่งมอบงานงวดสุดท้ายได้ จึงควรแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ คือ 1)ระยะการศึกษาหรือการออกแบบ และ2)ระยะการรับประกันผลงาน</p>	<p>1) ขอยกเลิกเงื่อนไขการรับเงินงวดสุดท้ายของค่าบริการในช่วงการศึกษาหรือออกแบบ ที่ต้องรอการอนุมัติจากองค์กรอื่น หรือจนกว่าการก่อสร้างจะแล้วเสร็จ</p>	-	✓